

MINISTERSTVO VNITRA
generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR

Č.j. MV-3270-4/PO-OVL-2014

Praha 8. ledna 2014
Počet listů: 4

Schvaluji:

Generální ředitel HZS ČR
brig. gen. Ing. Drahoslav Ryba v. r.

**NORMA ZNALOSTÍ PRO FUNKCI TECHNIK CHEMICKÉ SLUŽBY, CHEMIK
V JEDNOTCE HZS KRAJE, ZÁCHRANNÉHO ÚTVARU HZS ČR A HZS PODNIKU**
(u HZS ČR ve služební hodnosti vrchní referent nebo asistent)

1. Obecné požadavky na výkon práce

Úkoly stanovené jednotkám požární ochrany v § 70 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, upřesňují zejména vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška o jednotkách PO“), a Bojový řád jednotek požární ochrany.

Technik chemické služby, chemik (dále jen „chemik“) má středoškolské nebo úplné střední odborné vzdělání chemického směru nebo vysokoškolské vzdělání chemického nebo technického směru a má potřebné znalosti a dovednosti stanovené pro tuto funkci. Funkce chemika je stanovena pro opěrné body HZS ČR předurčené na likvidaci nebezpečných látek. Chemik je absolventem specializačního kurzu „Radiální ochrana“, zdokonalovacího kurzu „Dekontaminace, monitorování a odběr vzorků nebezpečných chemických látek“ a odborně zaměřeného instruktivně metodického zaměstnání „Dekontaminace hasičů“. Má rovněž potřebné znalosti a dovednosti pro:

- a) používání, obsluhu a udržování prostředků chemické služby své jednotky PO v provozuschopném stavu, k jejichž používání je služebním funkcionářem nebo jinou oprávněnou osobou určen (dále jen „určené prostředky“),
- b) zajišťování výběru a využití nejsložitějších určených prostředků při složitých zásazích, havarijních a vyprošťovacích pracích,
- c) zpracování metodiky provozu určených prostředků,
- d) zásahy v prostoru kontaminovaném nebezpečnými látkami,
- e) taktiku nasazení určených prostředků,
- f) poskytování informační podpory veliteli zásahu,
- g) detekci nebezpečných látek a ionizujícího záření,
- h) dekontaminaci hasičů, příslušníků, zaměstnanců a členů složek IZS a věcných prostředků.

Použité zkratky:

IZS	integrovaný záchranný systém
ADR	Evropská dohoda o mezinárodní silniční dopravě nebezpečných látek
RID	Řád pro mezinárodní železniční přepravu nebezpečných látek
NPK-P	nejvyšší přípustná koncentrace chemické látky v pracovním ovzduší
PEL	přípustný expoziční limit = celosměnově vážený průměr koncentrací plynů, par nebo aerosolů v pracovním ovzduší za 8 hodinovou pracovní dobu
GHS	globálně harmonizovaný systém klasifikace a označování chemikálií /systém OSN pro identifikaci nebezpečných chemikálií a pro informování uživatelů o těchto nebezpečích prostřednictvím symbolů a vět na štítcích obalů a prostřednictvím bezpečnostních listů - viz Nařízení EP a rady (ES) č. 1272/2008 ze dne 16.12.2008/

2. Požadavky na znalosti a dovednosti chemika jednotky HZS kraje, Záchraného útvaru HZS ČR a HZS podniku

Skupina znalostí	Požadavky potřebných znalostí a dovedností
<p>A Organizace požární ochrany</p>	<p>ZNÁ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizaci řízení své jednotky PO v operačním řízení s vazbou na funkci chemika, • ustanovení předpisů s vazbou na výkon funkce chemika, zejména vybraná ustanovení vyhlášky o jednotkách PO a Řádu chemické služby HZS ČR ¹⁾, jde-li o příslušníka HZS ČR, resp. Řádu výkonu služby v jednotkách HZS podniků, SDH obcí a SDH podniků ²⁾, jde-li o zaměstnance HZS podniku nebo člena SDH obce nebo člena SDH podniku, • požadavky na řešení úkolů jednotkami PO při mimořádných událostech s výskytem nebezpečných látek (úkoly předurčených jednotek „Z“, „S“ a „O“).
<p>B Bezpečnost práce</p>	<p>JE SEZNÁMEN:</p> <ul style="list-style-type: none"> • se základními právními předpisy souvisejícími s požární ochranou (např. zákon o požární ochraně, zákon o IZS) a ochranou životního prostředí (např. zákon o vodách, zákon o odpadech, zákon o ochraně ovzduší). <p>ZNÁ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozdělení nebezpečných látek podle chemického zákona ³⁾ a podle ADR a RID, • základní ustanovení předpisů bezpečnosti práce s vazbou na výkon funkce chemika zejména <ul style="list-style-type: none"> - Řádu chemické služby HZS ČR ¹⁾, jde-li o příslušníka HZS ČR, - Řádu výkonu služby v jednotkách HZS podniků, SDH obcí a SDH podniků ²⁾, jde-li o zaměstnance HZS podniku nebo člena SDH obce nebo člena SDH podniku, - Bojového řádu jednotek požární ochrany, - vyhlášky č. 307/2002 Sb., o radiační ochraně, ve znění vyhlášky č. 499/2005 Sb., • definice nebezpečných látek, jejich základní vlastnosti a hlavní ohrožující účinky při haváriích s výskytem nebezpečných látek, • maximální doporučené doby pobytu hasičů v protichemickém ochranném oděvu, • hodnoty efektivních dávek jako limity pro omezování ozáření zasahujících osob, • bezpečnostní limity pro používání určených prostředků a důvody, pro které je zakázáno určené prostředky používat, • grafické a písemné symboly nebezpečnosti podle chemického zákona ³⁾, resp. GHS a bezpečnostní značky podle ADR a RID, • zásady chování v prostředí kontaminovaném nebezpečnými chemickými látkami, bojovými chemickými látkami, B-agens, infekčními látkami, radioaktivními látkami nebo dalšími zdroji ionizujícího záření, • zásady dekontaminace, organizaci dekontaminačního pracoviště, způsoby a postupy provádění dekontaminace, • chemické názvosloví. <p>UMÍ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vyhledat NPK-P a PEL, • základní chemické výpočty (stechiometrie, koncentrace, převody jednotek, směšovací rovnice apod.). <p>OVLÁDÁ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bezpečné postupy pro používání určených prostředků v rozsahu stanoveném v návodu k obsluze, • stupně ochrany zasahujících hasičů v místě zásahu.

¹⁾ Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 30/2006, kterým se vydává Řád chemické služby Hasičského záchranného sboru České republiky.

²⁾ Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 25/2009, kterým se stanoví Řád výkonu služby v jednotkách HZS podniků, SDH obcí a SDH podniků.

³⁾ Zákon č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů (chemický zákon), ve znění zákona č. 279/2013 Sb.

Skupina znalostí	Požadavky potřebných znalostí a dovedností
<p style="text-align: center;">D Požární taktika</p>	<p>ZNÁ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • způsob označování nákladů, obalů a balení nebezpečných látek, způsob identifikace nebezpečných látek na základě údajů ADR, RID a chemického zákona ³⁾, resp. evropské legislativy GHS (Směrnice CLP), • zásady a principy určování vlastností nebezpečných chemických látek, • problematiku zavlečené (druhotné) kontaminace a způsob likvidace odpadních vod po dekontaminaci. <p>UMÍ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozdělit radiační události z hlediska zásahu, • poskytnout informační podporu veliteli zásahu pro identifikaci nebezpečných látek s využitím databáze nebezpečných látek, výstražných symbolů nebezpečnosti, bezpečnostních značek apod., • interpretovat naměřená data do návrhů protichemických nebo radiačních opatření, • aplikovat dekontaminační činidla používaná u jednotek PO na nebezpečné chemické látky, B-agens, bojové chemické látky a k dezaktivaci, • provádět odběr vzorků pro potřeby laboratorního rozboru. <p>OVLÁDÁ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • taktiku zásahu s přítomností nebezpečných látek (organizace místa zásahu, vymezení zón v místě zásahu, činnost hasičů v nebezpečné zóně, dekontaminační prostor), • zásady zásahu a režim činnosti v prostoru kontaminovaném nebezpečnými látkami, • taktiku zásahu na vodě, • provedení chemického a radiačního průzkumu s použitím určených prostředků monitorování, provádění detekce, popř. charakterizace, identifikace nebo stanovení nebezpečných chemických látek, bojových chemických látek a detekci ionizujícího záření, • způsob dekontaminace hasičů, osob a techniky.
<p style="text-align: center;">E Technický výcvik</p>	<p>ZNÁ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • metodiku odběru plyných, kapalných a pevných vzorků, • druhy dekontaminačních činidel, které se používají u jednotek PO, • metodiky měření koncentrace plynů a par v ovzduší (s ohledem na jejich molekulovou hmotnost), • druhy a taktiku použití sorbentů. <p>UMÍ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obsluhovat určené prostředky, • obsluhovat určené prostředky nouzovým způsobem. <p>OVLÁDÁ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • přípravu a aplikaci dekontaminačních roztoků či směsí.
<p style="text-align: center;">F Věcné prostředky</p>	<p>ZNÁ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozdělení a použití dýchací techniky. <p>UMÍ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • použít určené prostředky, • použít filtrační dýchací prostředky, popř. hadicové dýchací prostředky, • použít záchranné křísící přístroje pro potřeby podpůrné inhalace, • použít protichemické ochranné oděvy, • použít prostředky určené k radiačnímu a chemickému průzkumu (dozimetry, radiometry, detekční přístroje chemických látek, analyzátory apod.), • použít prostředky pro dekontaminaci hasičů, osob a techniky. <p>OVLÁDÁ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • použití dýchací techniky (dle platných norem a předpisů).